

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 24.12.2018

Sayı: 72

Dr. Hüseyin ÖRS
Trabzon Milletvekili
Millî Savunma Komisyonu Üyesi

10/783

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA

Rize şehir merkezi büyük ölçüde 1960'lı yılların ortalarında başlatılan deniz dolgusu çalışmalarıyla kazanılan alan üzerine kurulu bir ilimizdir. Dağ ve deniz arasına sıkışmış Rize il merkez için zamanında çok akılcı ve gerçekçi gibi görülen bu durum, bugün büyük bir risk oluşturmaktadır. Uzmanlarca deniz dolgusunda deniz kumu kullanılarak ve basit mühendislik kurallarına bile uyulmadan yapılan bu alandaki binaların temellerinde korozyon dolayısıyla büyük ölçüde bozulmalar olduğu ve Rize şehir merkezi için büyük bir risk olduğu iddia edilmektedir. Bu iddiaların araştırılması, oluşan sorunların çözümüne ilişkin tedbirin alınması maksadıyla Anayasa'nın 98. İktüzüğün 104. Ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. 21.12.2018

① Hüseyin ÖRS
Trabzon Milletvekili

Dr. Hüseyin ÖRS
Trabzon Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

GEREKÇE

1996 yılında yayınlanan resmi **Türkiye Deprem Tehlike Haritası** Doğu Karadeniz'in aktif faylarını dikkate almamış, bu nedenle de bölgenin gerçek deprem potansiyeli belirlenememiştir.

Ancak 2012 yılında, Karadeniz'de, Batum açıklarında, oluşan 5,7 büyüklüğündeki depremin artçıları Rize ilimizi tehdit ettiğinden 2018 yılında yenilenen ve revize edilen **Türkiye Deprem Tehlikesi Haritasında** Rize'nin deprem riski 3 kat artırılmıştır.

22 yıl gecikmeyle yenilenen ve revize edilen Türkiye Deprem Tehlike Haritası maalesef Rize'de deprem güvencesi yetersiz yapı stoklarının ve deniz dolgu alanlarının varlığını ortaya koymuştur. 2018 tarih ve 30364 sayılı (mükerrer) Resmi Gazete' de yayınlanan ve 01 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe girecek olan Türkiye'nin yeni Deprem Tehlike Haritasına göre, Rize ilinin deprem tehlikesi artmıştır.

Çevresindeki fayların üreteceği depremlerinden etkilenme ihtimali yüksek olan Rize İlinde özellikle 1960'lı yılların ortalarında başlayan yaklaşık 350.000 metre karelik bir alanın doldurulmasıyla oluşturulmuş yerleşim alanındaki binalar ve insanlar en fazla etkilenme ve hasar görme riskine sahip olduğu ise tartışılmaz bir gerçektir. Bu dolgu alanı eski teknoloji ve yeterli mühendislik hizmeti almadan tamamen hafriyat döküm alanı kapsamında oluşturulmuş bir sahadır. O günün şartlarında yapılan dolgu çalışmalarında iri bloklu kayalar arasına kum, balcık, kil ve hafriyat malzemeleri kullanılmıştır. İlk yıllarda bu dolgu alanları üzerinde yapılan binalar 3 katlı iken, kontrolsüz şekilde yapılan emsal artırımları ile günümüzde çok yüksek katlı (günümüzde 10'kattan daha fazla binalar mevcuttur) binalar inşa edilmiş ve bu dolgu alanındaki binalarda yaşayan insan nüfusu yaklaşık 75'ine ulaşmıştır. Bununla birlikte, Rize ilinin hemen hemen tüm kamu kurum ve kuruluşları, ticaret, spor ve sağlık alanları da bu dolgu alan üzerinde inşa edilmiştir. Dolgu doğal bir zemin olmadığından stabilizasyonu zayıftır ve üzerine yapılan inşaatların (bina, yol, köprü ve diğer donatılar) uzun ömürlü olması açısından emniyetli değildir. Çünkü Dolgu alanlar doğal zeminler değildir. Bu nedenle Rize İlının bu dolgu alanında uzmanlarca tespit edilen ve artık gün yüzüne çıkan sorunlar aşağıda sıralanmıştır,

- (1) Dolgu alanı oluşturulduktan sonraki zamanlarda, özellikle üzerinde yapılan üst yapı inşaatlarının önemli bir kısmının temelleri deniz suyunun etkisi ile korozyona uğramış ve bu durum halen daha bu devam etmektedir.

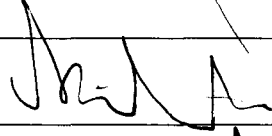
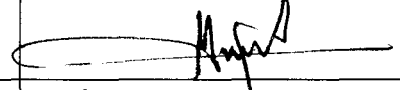
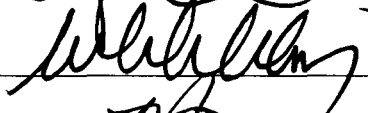
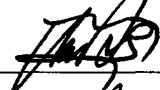
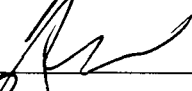
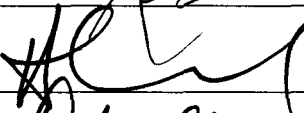
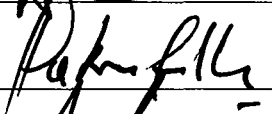
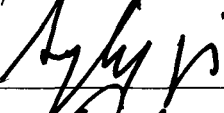
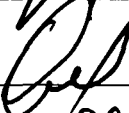
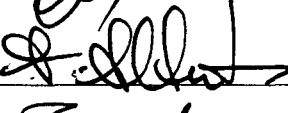
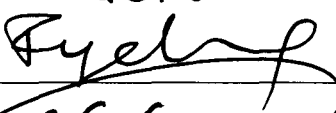
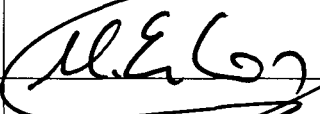
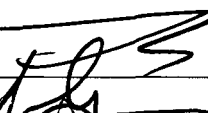
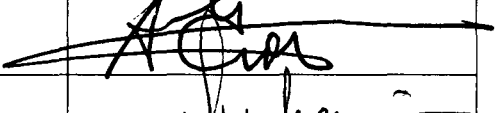
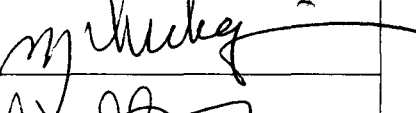
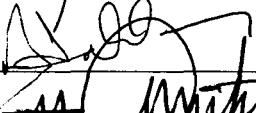
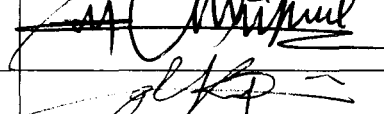

Dr. Hüseyin ÖRS
Trabzon Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

- (2) Binaların temelleri ve kolonları hem deniz suyu hem de aşırı yağmurlar nedeniyle yüzey sularının etkisiyle zayıflamaya başlamıştır ve hatta çürümeye başlamıştır,
- (3) Dolgu zeminlerin emniyetli taşıma güçleri, yani dolgu üzerine yapılacak inşaatları emniyetli olarak taşıma kapasiteleri, zayıftır ve bu Rize İlinin dolgu alanında yeraltı ve yerüstü su etkisiyle daha da zayıflamıştır,
- (4) Yukarıdaki sıralananlara göre, tüm binaların zarar görabilirlikleri artmış olduğundan, Rize ili dolgu alanı üzerindeki binaların çökme, yan yatma ve yıkılma gibi riskleri de artmıştır.
- (5) Depremden en fazla etkilenecek ve zarar görecek alanlar, Rize'nin dolgu alanları olacaktır. Öyle ki, deprem sonrası hasarların en önemli nedenlerinden ve bir dinamik yerel zemin davranışı olan sıvılaşma olayı, üst yapılarda çökme, batma, devrilme gibi hasarlara neden olacaktır.
- (6) Sadece üst yapı inşaatları değil, aynı zamanda altyapı inşaatları da (kanalizasyon, su isale, doğal gaz, elektrik, telefon vb. boru ve kablo hatları) önemli risk altındadır.
- (7) Deniz tarafında ters fay sisteminde meydana gelebilecek manyitüdü 5'den büyük bir depremin oluşturması muhtemel Tsunami etkisi, Rize İlinin dolgu alanı için önemli bir tehlike arz etmektedir.
- (8) Dolgu alanlarında yapılacak inşaatların zemin iyileştirme çalışmalarından dolayı maliyetler (para, işgücü ve zaman) oldukça fazla artacaktır.
- (9) Var olan dolgu alanı için belirtilen bu olumsuzluklar, ilerleyen zamanda daha da artacaktır ve özellikle deniz alanı için de gerçekleştirilen yeni projelerde aynı riskleri (Artvin-Rize havaalanı) taşıyacaktır.

Yukarıda sıralanan sorunların çözülmesi, bölgede zemin etüt raporlarının yönetmeliklerde belirlenen standartlara uygun yapıp yapılmadığının denetlenmesi, yerleşime uygun yer seçimlerinin bilimsel normlara dayalı olarak yapılmasının sağlanması, dolgu alanları gibi belirlenen tehlikeli alanların imara açılmaması, imar planlarına altlık teşkil edecek jeolojik-jeofizik-jeoteknik etütler yapılmadan ve yerleşime uygunluk durumları belirlenmeden yeni yerleşim yerleri oluşturulmaması, dolgu alanı üzerinde kurulu mevcut binalarda ciddi riskler olduğu iddialarının araştırılması, gerekirse bölge için ivedi bir şekilde kentsel dönüşüm programının başlatılması maksadıyla ilgili önlem ve çalışmaların yapılması büyük önem arz etmektedir.

..... Sayılı Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

2	Ali Naci Çiçek	Erzurum	
3	Mehmet Metanet Çulhaçoğlu	Adana	
4	Aylin Çeşir	İsparta	
5	BEDRİ YAŞAR	Samsun	
6	ÜMIT DİKBATILAR	SAKARYA	
7	Arslan Ercüment	İstanbul	
8	Ayhan Fındık	Aydın	
9	Rebi Hakan Sıdık	MERSİN	
10	Aydın Adnan Sezgin	AYDIN	
11	Orhan Çakır	Edirne	
12	Ayhan Altıntaş	İstanbul	
13	Fahrettin Tokus	Konya	
14	Mehmet Ergün	Muğla	
15	Erden Boz	Kütahya	
16	Ahmet Kamal EROZAN	Bursa	
17	Hayrettin Nuhoglu	İstanbul	
18	İbrahim Halil ORAL	Ankara	
19	Bursun ATAR	Kayseri	
20	Zafer Kaftan	Tekirdağ	
21	Tamer Akkıl	Manisa	